

**Załącznik nr 1. do uchwały nr 71/2009
Naczelnej Rady Łowieckiej
z dnia 8 września 2009.**

**OKRESOWE ZASADY SELEKCJI I GOSPODAROWANIA POPULACJAMI
JELENIA SZLACHETNEGO W CELU ZWIĘKSZENIA UDZIAŁU III KLASY
BYKÓW.**

1. Wstęp

Uchwała Naczelnej Rady Łowieckiej nr 1/2005 z dnia 22 lutego 2005 r. wraz z poprawkami z dnia 16 kwietnia 2009 r. (Uchwała nr 63/2009 NRL) dotycząca „Zasad selekcji osobniczej i populacyjnej zwierząt łownych w Polsce oraz zasad postępowania przy ocenie prawidłowości odstrzału” dotyczy gospodarowania zwierzyną o właściwych dla danego gatunku strukturach populacyjnych charakterystycznych dla zwierzostanów ustabilizowanych. Natomiast gospodarowanie populacjami nieustabilizowanymi, szczególnie o niewłaściwej strukturze wieku, wymaga innego sposobu postępowania w okresie dochodzenia do ustabilizowania populacji.

Spośród wszystkich siedmiu gatunków zwierzyny grubej, których sposoby gospodarowania regulują „Zasady selekcji . . .”, najbardziej niekorzystna sytuacja przedstawia się w populacjach jelenia szlachetnego. Od dłuższego czasu praktycznie cała krajowa populacja tego gatunku cechuje się zachwianą strukturą wieku, polegająca na całkowitym braku lub minimalnym udziale byków w III klasie wieku. W tej sytuacji konieczne są radykalne działania naprawcze. Pozwoli to na skrócenie okresu dochodzenia do ustabilizowania populacji jako podstawowego celu gospodarki łowieckiej. Powodzenie tych działań wymaga ścisłych uzgodnień i współpracy z Administracją Lasów Państwowych.

2. Struktura pozyskania i kryteria odstrzału

Podstawą strategii ratunkowej są:

- 2.1 zmniejszenie w okresie 3 lat zrealizowanego odstrzału jeleni byków, o co najmniej 30% (liczonego jako średnioroczne pozyskanie jeleni byków z ostatnich 3 sezonów łowieckich),
- 2.2 całkowita ochrona byków koronnych w I i obustronnie koronnych w II klasie wieku,
- 2.3 całkowite zniesienie kryteriów selekcji jeleni byków w III klasie wieku,
- 2.4 dokonywanie oceny jakości wieńca w oparciu o jedną cechę jaką jest forma poroża i rezygnacja z kryterium masy wieńców obustronnie koronnych,
- 2.5 obowiązek odstrzału byków w klasach wg zatwierdzonego RPŁ – zakaz przerzucania odstrzału byków z wyższej klasy do niższej.

3. Struktura płci

Pożądana struktura płci w populacjach o wysokim przyroście zrealizowanym powinna kształtować się w przedziale od 1:1,0 do 1:1,5 na korzyść łań. W rejonach o niskim przyroście zrealizowanym kształtującym się poniżej 20% stanu wiosennego populacji (straty wywołane przez duże drapieżniki, kłęski żywiołowe, kłusownictwo itp.), a więc np. w niektórych rejonach południowo – wschodnich a także w rejonach wymagających zwiększenie liczebności, okresowo dopuszcza się większą przewagę łań – maksymalnie 1:2. Wyższy

w tym okresie stan łań ma na celu zwiększenie przyrostu w celu zrekompensowania strat lub spowodowanie wzrostu liczebności.

4. Przyrost zrealizowany

W zależności od struktury płci, presji drapieżników, kłusownictwa i innych czynników wpływających na ubytki, przyrost zrealizowany może kształtować się w przedziale od 10 – 30% stanu wiosennego populacji. W uzasadnionych przypadkach np. straty wywołane przez duże drapieżniki, kłeski żywiołowe, przyrost zrealizowany może wynosić mniej niż 10%.

5. Struktura pozyskania jelenia szlachetnego winna wynosić:

5.1 w grupach płciowo - wiekowych:

- byki – zgodnie z pkt. 2.1 struktura pozyskania i kryteria odstrzału według pkt. 2.5
- łanie – dopełnienie do planu wynikającego z przyrostu zrealizowanego
- cielęta – do 30%

5.2 w klasach wieku byków:

- I klasa wieku (1 – 4 poroże, 2 – 5 rok życia) 30 – 50%
- II klasa wieku (5 – 9 poroże, 6 – 10 rok życia) 30 – 50%
- III klasa wieku (10 poroże i powyżej, 11 rok życia i starsze) do 20%

6. Kryteria oceny prawidłowości odstrzału byków jelenia szlachetnego

Klasa wieku	Poroże ----- rok życia	Opis poroża	Ocena
		- szpicaki o długości tyk do 20 cm,	O
		- szpicaki o długości tyk powyżej 20 cm do 30 cm,	X
	1 poroże ----- 2 rok życia	- szpicaki o długości tyk powyżej 30 cm, oraz o tykach rozwidlonych i koronne,	XX
I klasa wieku	-----		
	2 poroże -----	- ósmaki nieregularne i poniżej tej formy,	O
		- ósmaki regularne,	X
	3 rok życia -----	- byki powyżej regularnego ósmaka,	XX
	3 i 4 poroże -----	- wszystkie byki niekoronne,	O
		- wszystkie byki jednostronnie koronne	X
	4 – 5 rok życia	- wszystkie byki obustronnie koronne,	XX
	5 – 9 poroże	- wszystkie byki niekoronne i jednostronnie koronne	O

II klasa ----- wieku	6 – 10 rok życia	- wszystkie byki obustronnie koronne,	XX
III klasa wieku	10 poroże i powyżej ----- 11 rok życia i starsze	- wszystkie byki bez względu na formę poroża	O

Ustalenia dodatkowe.

1. Za odnogę uznaje się każdy odrostek o długości powyżej 3 cm w I klasie wieku oraz powyżej 5 cm w II i III klasie wieku.
2. Pozyskanie myłkusa i szydlarza uznawane jest zawsze za odstrzał prawidłowy bez względu na przyznaną do odstrzału klasę wieku i nie przyznaje się za nie punktów niebieskich.